

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠТИTU

Klasa 21 (1)

INDUSTRISKE SVOJINE

Izdan 1. Marta 1927.

PATENTNI SPIS BR. 4111

Guy du Bourg de Bozas, Paris.

Radiogoniometar za kratke talase.

Prijava od 19. juna 1925.

Važi od 1. novembra 1925.

Traženo pravo prvenstva od 21. juna 1924. (Francuska).

Ovaj se pronačinak odnosi na radiogoniometar za kratke talase, i odlikuje se jednim periodičnim okvirom, koji je elektrostaticki kompenziran i kruto vezan sa jednim oscilirajućim kolom, tako da se mogu dobijati tačne mere, čim se oscilirajuće kolo udesi (štimuje) na talas za primanje.

Suština pronačinaka sastoji se u vezi jednog kompenziranog okvira, koji nije štimovan na talas za prijem, sa kolom, koje je udešeno (štimovano) na tom talasu.

Veza štimovanog kola daje radiogoniometarskom okviru jako očitano upravljuće dejstvo, koje je neophodno potrebno za radiogoniometarska merenja.

Uz to, prijemna kutija, čiji namotaji (po-desno raspoređeni), obrazuju okvir, može se okretati sa svojim stubovima na jednoj pokretnoj ploči, i može na taj način delati kao mali pokretni radiogoniometar.

Priloženi nacrt pokazuje, kao primer, suštinsku pronačinaku u slikama 1, 2 i 3.

Sl. 4 pokazuje praktičnu primenu pronačinaka, koji se odnosi na radiogoniometar za kratke talase.

Sl. 5 pokazuje princip mehaničkog sklapanja okvira, ne štimovanog koji je namenjen za vezu na prijemniku.

Sl. 6 pokazuje jedan radiogoniometar čiji je ne kompenzirani i ne štimovani okvir vezan u produžetku oscilirajućeg kruga.

Sl. 7 pokazuje raspored radiogoniometra za kratke talase, koji bazira na principu ne štimovanog okvira.

Sl. 8 pokazuje radiogoniometarski okvir, koji je elektromagnetski kompenziran me-

njujući raspodelu potencijala duž provodnika okvira pomoću promenljivih samoinduktora.

Sl. 9 je izgled jednog malog, pokretnog radiogoniometra.

Radiogoniometar po sl. 1—3, sastavljen je iz jednog aperiodičnog okvira C, koji je elektrostaticki kompenziran i kruto vezan sa oscilirajućim kolom S (sl. 1) da bi se doble tačke goniometarske mere kad se S štimuje na talas za prijem.

Smanjujući dužinu talasa kola S, mogu se asimutirati i još kraći talasi od nekoliko metara, i to bez vođenja računa o dimenzijama okvira C, koji zadržava svoje upravljujuće dejstvo.

Jedan menjac menjaju polove (a) i (b) okvira i omogućava pomoću dva asimutna čitanja (jedno čitanje za svaki položaj), da se načini tačna sredina, ujednačujući na taj način sve mestimčne greške (naročito neposrednu indukciju talasa na prijemnu kutiju i nesimetriju, koja se javlja usled hemiskih gubitaka).

Reakcija se vrši na svima samoinduktima pomoću ravnog kola iz prve sijalice posrestvom variometra. Induktans ravnog kola tako isto je promenljiva, da bi se olakšalo vezivanje na ekstra kratkim talasima (vezivanje Reinartz).

Da bi se izbegle nepravilnosti u prijemu usled ultra kratkih talasa, veza između okvira i aparata može se izvesti tankim gajtanima, koji se na odstojanju od nekoliko santimetra vode po kalemima P¹, P², i za težu tegovima C¹, C².

Oba organa B¹ i B² automatski se is-

ključuju iz struje ako radenik nepažnjom obrće često okvir u istom smislu.

Okvir se prvenslveno gladi od jednog jedinog kalema trougaonog oblika.

Da bi se izbeglo vezivanje tankih gajtana, veza između okvira i aparata može se izvesti pomoću dva žljeba sa živom koji se obrću sa osloncem utvrđenim na okviru.

Utvrđeni provodnici ulaze u ove žljebove i daju odličnu vezu između pokretnih i ne-pokretnih delova uređenja.

Kako rezonantna kutija ima samo jedan namotaj na istoj osi, to se njome može služiti kao okvirom.

U ovom slučaju kutija sa telegrafijom bez žica, i akumulatori mogu se okretati na jednoj platformi, na loptama koje su graduisane na stepene.

Glavni princip pronalaska je veza okvira 1 neštimovanog na talas za prijem, koji je kompensiran elektrostatički kod 2, sa oscilirajućim kolom 3 (sl. 4).

Raspored ovih kola daje okviru upravlja-juće dejstvo koje je neophodno potrebno za radiogoniometrijska merenja.

Uz to traženje kompenzacije 2, koja je tako postavljena, ne remeli rezonaciju, po-što je veza dosta slaba.

Samoinduktor 4, koji se može postaviti na variometru i kondenzatoru 5, služi za vezivanje oscilacija pomoću štimovanja rav-nog kola.

Pomoću samoinduktora 5 menja se veza okvira sa oscilirajućim kolom.

Variometer 7 dozvoljava reagiranje ultra-kraških talasa i služi kao udarni samoin-duktor.

Kutija prijemna i akumulatori mogu se postavili u Faradieovu kavezu, koji se vezuje sa zemljom.

Po sl. 5, koja pokazuje princip mehaničkog montiranja ne štimovanog okvira, koji je određen za vezu sa ranije opisanim prijemnikom, isti okvir sastavljen je iz metalnih cevi 1, 2, 3, 4, 5, 6, koje su jako pro-vodljive i imaju visoku frekvenciju. Iste u isto vreme sačinjavaju jaram i provodno kolo. Ovaj princip je karakterističan. Na ovaj način izbegnute su absorpcije, koje dolaze usled ljenih metalnih masa, koje se ovde upotrebljuju za provod struje.

Izolator 7 izolira okvir od metalne rota-cione ose. Ispod okvira 8 nalazi se jedan loptasti organ za vođenje obrtne osovine. Na podnožju tog organa utvrđeni su više-struki kontakti od srebra 9, 10, 11, 12, koji se pritiskuje opruge 13, 14, 15, 16, i koji se oslanjaju na dva metalna prstena 17, 18. Na ovaj način obezbeđena je električna veza između okvira i prijemnog aparata.

Mehanička konstrukcija ovog okvira, koji se drži samo jednom metalnom osovini,

koja ide do plafona i leži na pod, omogućava da se isti postavi bilo na tlo u kabi-ni, bilo na automobilu, bilo na lađi. Ovaj opšti raspored je karakterističan.

Pomoću spojnog rukava, koji je posta-vljen iznad 8, okvir sa kratkim talasima može se brzo zameniti drugim okvirom za duge talase, koji se utvrđuje na istom no-silu, koji na taj način može da služi za nekoliko svrha.

Obrtno vratilo vodi se po osnovi bilo loptastim odbojnikom, bilo kupom 19 od čelika, koja se zatvara u jednoj kutiji.

Ručni točak 20 služi za obrtanje toga vratila, a graduisana rozeta 21, koja se obrće sa celinom ispred jedne igle, pokazuje u stepenima geografsku orientaciju okvira.

Sl. 6 pokazuje radiogoniometar čiji je kompenzirani neštimovan okvir, vezan kod 1 u produženju oscilirajućeg kola 2, na koje dela reakcija 3 detektorske sijalice.

Ovo uređenje omogućava vezivanje tal-a-sa vrlo velike skale.

Sl. 7 pokazuje radiogoniometar sa kratkim talasima koji bazira na principu ne štimovanog okvira.

1, 2, 3, 4 su samoindukcioni kalemi, a 5, 6 i 7 su namotaji na istoj osovinu sa grupisanom žicom, da bi se izbegli gubitci usled kapaciteta.

7 je postavljeno kao variometer i varira dužinu oscilirajućeg kola.

Ovaj postupak omogućava vezivanje vr-lo kraških talasa.

Tako isto može se elektromagnetski kom-penzirati svaki okvir menjajući raspodelu potencijala duž provodnika okvira pomoću promenljivih samoinduktora. Ovo kompen-ziranje ima svrhu kao i ranije pomenuo elektrostatičko kompenziranje.

Da bi dužina talasa okvira ostala ista za vreme ispitivanja kompenzacije, može se služiti sa dva variometra 1 i 2, koje isto-vremeno pokreće ista osovinu i tako da svako dodavanje samoindukcije na jednu od strana okvira odgovara jednakom odu-zimanju na drugoj strani.

Celokupna samoindukcija se ne menja, već se menja samo raspodela potencijala duž provodnika menjanog okvira.

Ovaj raspored je vrlo koristan u svima onim slučajevima gde nemamo u blizini radiogoniometarskog okvira slobodan do-dir sa zemljom, jer svaki provodnik duž dodira sa zemljom, ili svaki teg obrazuje antenu i deformiše diagram mera.

Ako se (sl. 9) na jednoj graduisanoj ploči, koja se obrće u horizontalnoj ravnji na loptasto okretalo 2, ili na jakoj osoVINI, skupe svi prijemni aparati 3, zajedno sa akumulatorima, onda ćemo dobiti jedan mali pokreten radiogoniometar. U ovom slučaju

nekretna ploča 4 može služiti kao oslonac za celinu.

Jedna utvrđena oznaka 5 pokazuje tako isto u stepenima geografsku orientaciju pokretnе sprave.

Prijemni solenoid i reakcioni namotaj za održavane talasa postavljeni su kod 6 na istoj horizontalnoj osovini.

Prvo treba štimovali prijemna kola na talas za prijem. Zatim se sve okrene u horizontalnoj ravni. Kako sad kalem ne seče više magnetski fluks, to se na telefonu opaža oslabljenje zvuka. Osa kalema pokazuje tad pravac tražene olovne stanice.

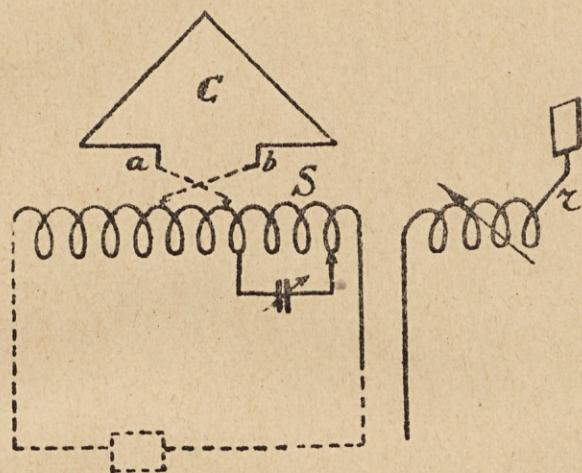
Patentni zahtevi:

1. Radiogoniometar za kratke talase, naznačen time, što se kompenzirani okvir ne štimovani na talas za primanje vezuje sa kolom, koje je štimovano na tom talasu.

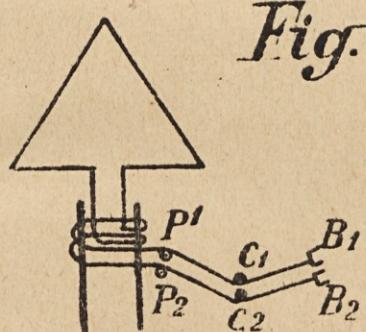
2. Radiogoniometar po zahtevu 1, naznačen time, što ima jednu prijemnu kutiju čiji namotaji, podesno raspoređeni, obrazuju jedan okvir, koji se može okretati sa svojim stubovima na jednoj pokretnoj platformi i raditi na taj način kao mali pokretni radiogoniometar.

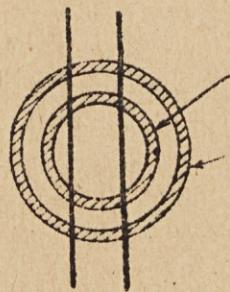
Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

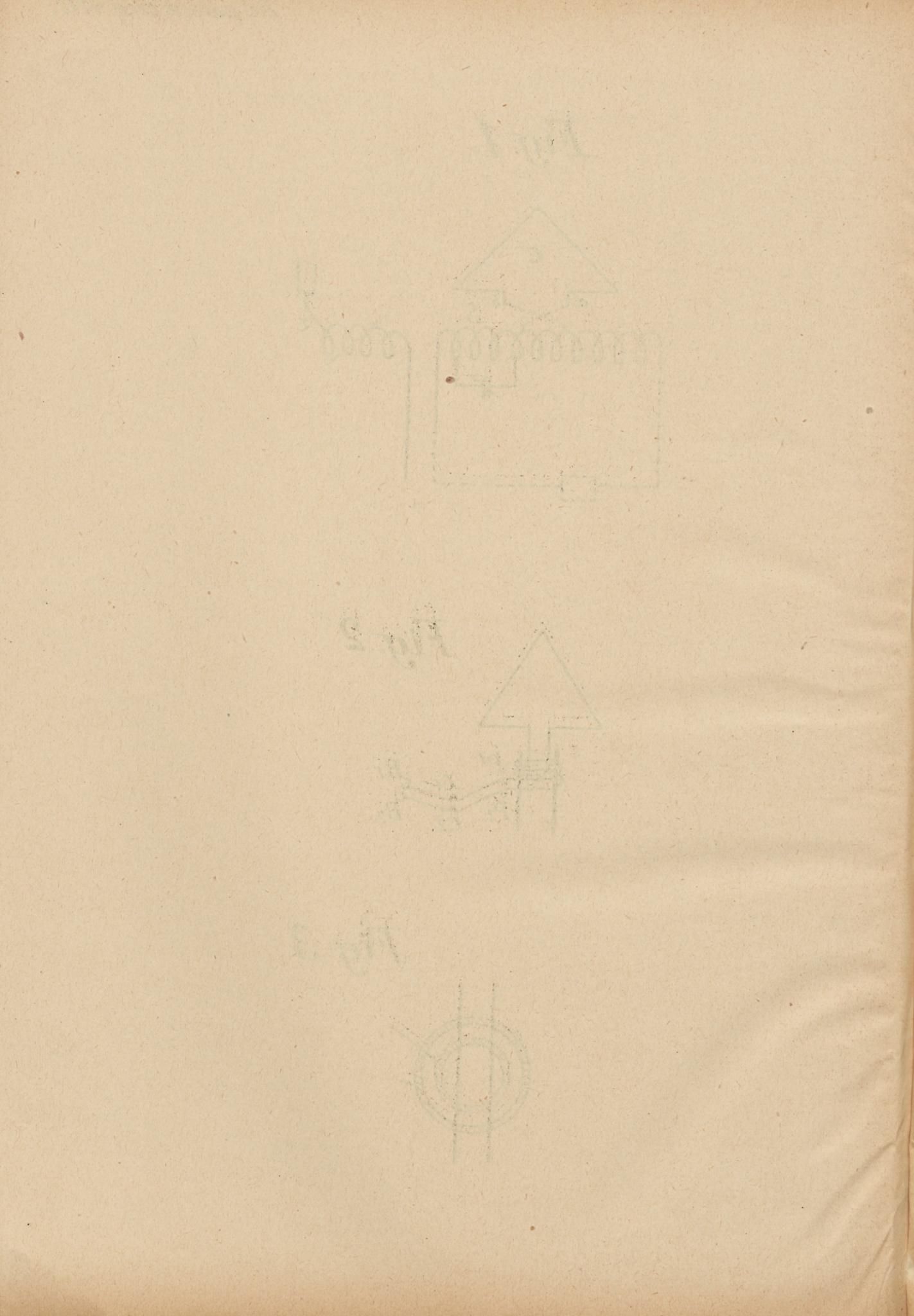

Fig. 4

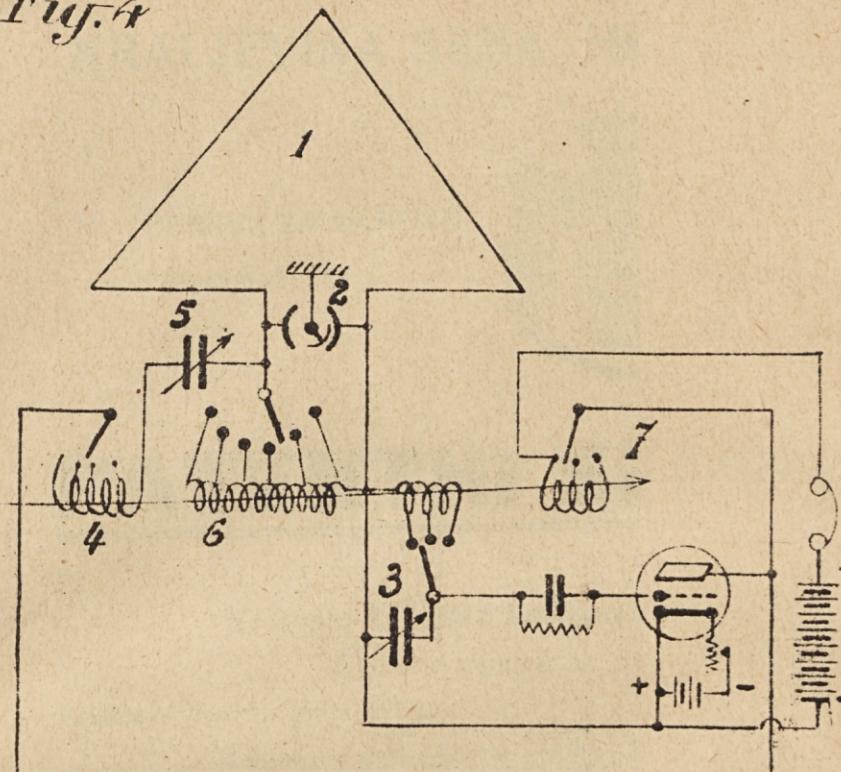

Fig. 5

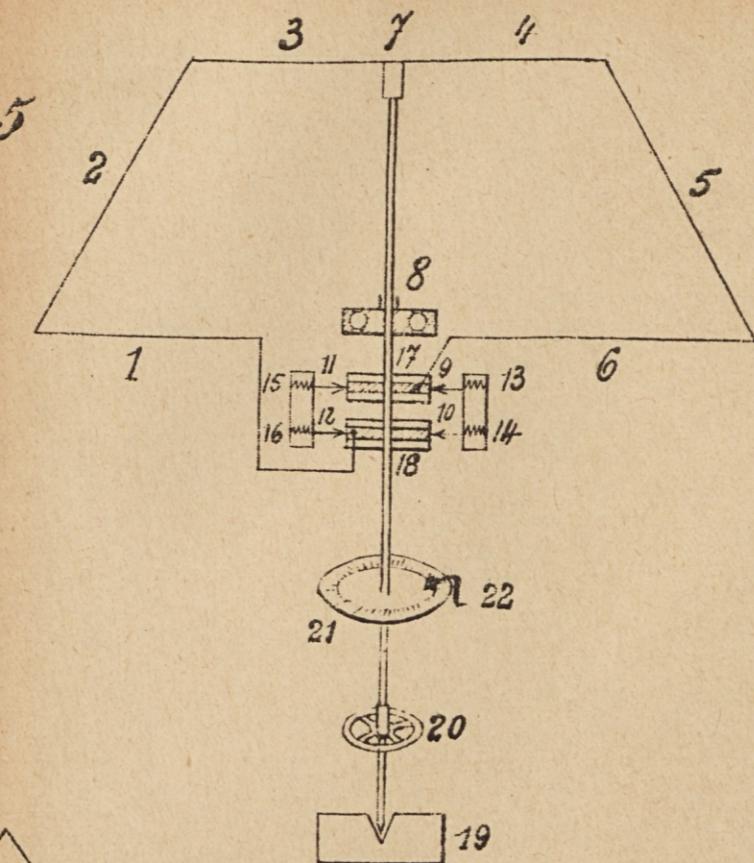

Fig. 8

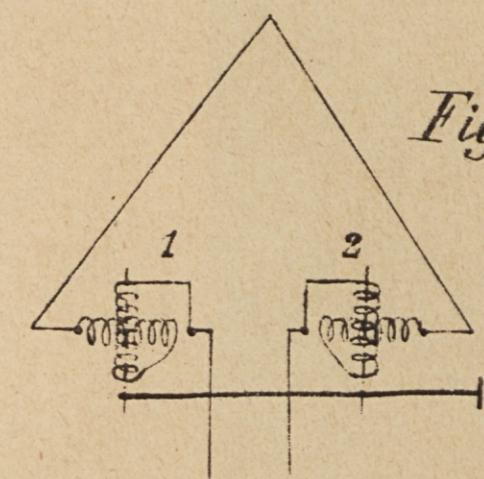

Fig. 7

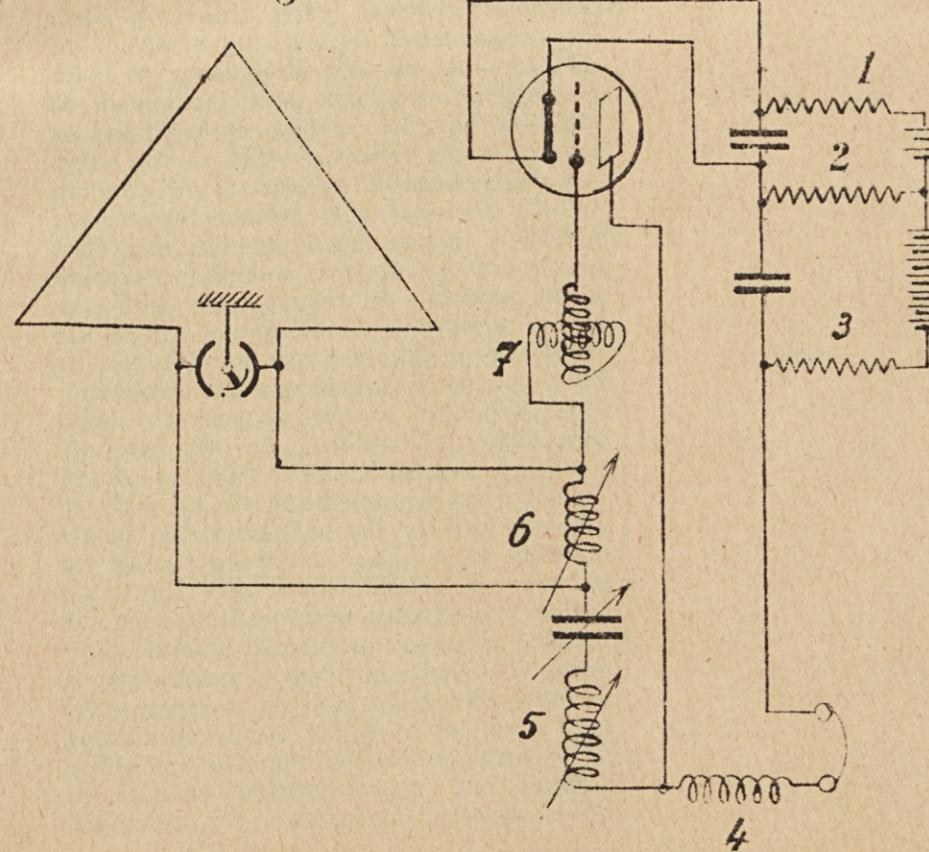

Fig. 9

